GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și strălnătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĚ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 183. *Mercurĭ 3 (15) Octomvre* 1884.

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Octomvre st. v. 1884 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România și streinătate:** pe trei lunĭ 9 francĭ, pe șése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ, ca sĕ binevoiască a-șĭ reînoi de cu vreme prenumerările, pentru ca trimiterea diarului sĕ nu se întrerupă.

REDACȚIUNEA „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Brașovŭ în 2 (14) Octomvre.

Una din cestiunile cele mai dificile și delicate, despre cari s'a făcutŭ amintire în mesagiulŭ adresatŭ dietei ungare, este fără îndoială cestiunea reînoirei pactului financiarŭ cu Austria, ce espiră la 31 Decemvre 1887.

Scimŭ cu toții că acestŭ pactŭ, pe care se razimă uniunea reală a Ungariei cu Austria, n'a mulțămitŭ pe nicĭ una din părțile contractante și elŭ este consideratŭ atâtŭ dincóce câtŭ și dincolo de Laita numai ca o calamitate impusă de necesitatea momentului. In Austria nu poțĭ pronunță cuvintele „pactulŭ cu Ungaria,“ fără ca sĕ ți se rĕspundă c'unŭ zimbetŭ ironicŭ: Frumósă învoiélă când o parte plătesce 70, ér cealaltă parte numai 30 de percente și când cei ce plătescŭ numai 30% facŭ gură și pretensiunĭ pentru o sută de percente.

Când e vorba de contribuirea la sarcinele pentru afacerile comune ale monarchiei, locuitorii din statulŭ ungarŭ trebue sĕ se bucure, décă suma ce trebue sĕ-o plătéscă va fi câtŭ se póte de mică. In privința acésta pactulŭ financiarŭ încheiatŭ la înființarea dualismului și reînoitŭ odată după dece anĭ, a fostŭ destulŭ de favorabilŭ și, décă cu tóte acestea nu vedemŭ nicĭ unŭ sporŭ și ne simțimŭ mai apĕsațĭ de greutatea sarcinelorŭ publice ca popórele din Austria, causa este că milionele, ce s'au economisitŭ la resortulŭ afacerilorŭ comune, s'au risipitŭ îndecitŭ în întru pentru plăcerea maghiarilorŭ de a se jucá de-a „mare putere.“

De aicĭ vine, că pactulŭ financiarŭ cu Austria este privitŭ în partea de dincóce a monarchiei încă cu mai mare nemulțămire ca în partea de dincolo. La acésta contribue multŭ și experiențele ce s'au făcutŭ cu privire la tractatulŭ de vamă și comerciulŭ, care este într'adevĕrŭ în multe privințe fórte apăsătorŭ pentru Ungaria. Se póte dice, că aceea ce a cedatŭ Austria la împărțirea cuotei pentru afacerile comune câștigă îndoitŭ pe cale directă, prin favorurile ce i le acórdă tractatulŭ de vamă și comercialŭ cu Ungaria.

Amêndouĕ părțile fiindŭ nemulțămite cu pactulŭ, este naturalŭ că fiecare parte caută sĕ dobêndéscă condițiunĭ mai favorabile la reînoirea pactului. Ca sĕ câștige însĕ amêndouĕ părțile este imposibilŭ, căcĭ de va dobêndí una condițiunĭ mai favorabile, cealaltă va pierde în aceeașĭ măsură.

Dificultatea consistă în aceea că, pe când Austriacii parŭ a fi decișĭ de a nu mai cedá nimicŭ în favorulŭ Ungariei, Ungurii declară că suntŭ decișĭ de a se învoí la reînoirea pactului numai în acelŭ casŭ décă vorŭ dobêndí nouĕ concesiunĭ.

Proiectulŭ de adresă alŭ partidei tisaiste vorbesce în privința acésta destulŭ de clarŭ. In privința cuotei dice că „Ungaria nu cere nicĭ unŭ darŭ dela Austria și nicĭ nu-i póte dărui nimicŭ,“ ear ce se atinge de tractatulŭ de vamă și de comerciu, cere modificațiuni, conformŭ intereselorŭ Ungariei.

Cestiunea reînoirii pactului financiarŭ și economicŭ cu Austria este însĕ totodată o cestiune eminamente politică și se nasce întrebarea décă din punctŭ de vedere politicŭ a fostŭ consultŭ ca Ungurii de pe acuma se amenințe, că, décă nu li se vorŭ face noue concesiunĭ, ei vorŭ înființá unŭ teritoriu vamalŭ independentŭ.

Foile austriace au și rĕspunsŭ la amenințările din proiectulŭ de adresă alŭ Tisaiștilorŭ. „Fițĭ siguri,“ scrie „N. fr. Presse,“ „că și pe noi cei din partea apusană a monarchiei ne veți aflá uniți în hotărîrea, de-a nu dá și de-a nu primí darurĭ. Ungurii și-au alesŭ rĕu momentulŭ de a ne amenința cu teritorulŭ de vamă independentŭ, când, chiar după mărturisirea adresei, statulŭ ungarŭ sufere de o grea crisă economică.·.·.“

Ungurii au cutezatŭ pân'acum și multe au căștigatŭ. Dér nu s'au sciutŭ folosí de ce au căștigatŭ. Viitórele negoțiări pentru reînoirea pactului îi vorŭ aflá și mai slabĭ în punctulŭ finanțelorŭ ca odinióră. Nu-i mirare prin urmare, că cei din Austria de pe acum le dau sĕ cunóscă, că amenințările lorŭ nu-i alteréză nicĭ câtușĭ de puținŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Pesta, 14 Octomvre. — Conferința clubului partidei liberale a primitŭ în unanimitate, fără desbaterĭ, proiectulŭ de adresă compusŭ de Max Falk, votându-i în acelașĭ timpŭ mulțămită care s'a trecutŭ la protocolŭ.Ântêia comisiune judecătorescă a camerei deputațilorŭ a verificatŭ alegerea lui Chorin, a respinsŭ protextulŭ datŭ în contra alegerii lui Aurelŭ Imre în Cristurulŭ sĕcuescŭ, din causa mancității formei. — Soția redactorului diarului „Pesti Naplo“ Urvary a muritŭ erĭ după amédĭ.

CRONICA POLITICĂ.

Impresiunea ce a făcut'o proiectulŭ de adresă alŭ Tisaiștilorŭ în Austria nu este nicĭ decum favorabilŭ. Chiar și diarele germane centraliste din Viena suntŭ nemulțmite cu pasagiele privitóre la relațiunile esterióre ale monarchiei și la cestiunea pactului fianciarŭ și vamalŭ cu Austria.

Amŭ disŭ în numĕrulŭ de erĭ, că espectorarea d-lui Falk despre caracterulŭ alianței cu Germania a fostŭ nepolitică și nefolositóre. »N. fr. Presse« dice că ea va dá prilegiu la interpretărĭ nefavorabile. Din accentuarea prea mare a imprejurărei, că alianța este numai între Germania și Austro-Ungaria și că Rusia nu a intratŭ în ea, și din bucuria ce-o arată adresa asupra acestei împrejurărĭ se póte deduce, că cu tótă întrevederea pacea nu e asigurată și relațiile monarchiei nósire cu Rusia au rĕmasŭ recĭ ca și până acuma. „Noi, dice »N. fr. Presse,« trebue sĕ dorimŭ, ca monarchia nóstră sé fie în cele mai bune și amicabile relațiunĭ cu Rusia. Décă însĕ adresa dietei ungare esprimă bucuria, că Rusia nu a intratŭ în alianța celorŭ douĕ împĕrății, acésta se va interpretá așa, că în sînulŭ poporațiunei monarchiei nóstre este unŭ curentŭ, care face imposibilă apropierea unei a treia puterĭ.....«

Și mai nemulțămite suntŭ diarele vienese cu amenințarile indirecte privitóre la tractatulŭ de vamă cu Austria. Despre acésta însĕ mai pe largŭ în numĕrulŭ de mâne.

*

In ședința dela 11 Octomvre a dietei croate, Starcevicianii au provocatŭ o scenă furtunósă prin Bacarcicĭ, care a cerutŭ ca alegerea lui Pancovicĭ sĕ se supună unei investigațiunĭ. Protestulŭ Starcevicianilorŭ accentuéză, că acum 20 de anĭ Pancovicĭ a fostŭ condamnatŭ la arestŭ de trei lunĭ pentru o crimă ce a comis'o din lăcomiă de banĭ ca căpitanŭ auditorŭ în Glina. Pe lângă acésta, la alegere s'au comisŭ ilegalității. Bacarcicĭ, terminându-se cetirea protestului, dise: »Ațĭ auditŭ acusațiunea. Décă e adevĕrată, nicĭ unulŭ din voi nu va suferí pe acestŭ omŭ în mijloculŭ nostru, ér décă suferițĭ unŭ astfelŭ de hoțŭ ordinarŭ, fără sĕ se investigese casulŭ, atuncĭ puteți strămutá imediatŭ dieta la Lepoglava (puscăria țĕrii).« Ședința acésta flindŭ una din cele mai interesante, o vomŭ comunicá în numĕrulŭ proximŭ în tóte amĕnuntele ei.

*

Tótă lumea așteptá cu mare nerăbdare sĕ védă ce urmărĭ vorŭ avé pregătirile cele marĭ, carĭ erau destinate de a despresurá orașulŭ Chartum, și de a scăpá astfelŭ pe generalulŭ Gordon, despre care se dicea de multŭ, că e mortŭ. Intr'aceea elŭ și-a făcutŭ singurŭ drumŭ spărgêndŭ liniile dușmanului împresurătorŭ și s'a făcutŭ póte de prisosŭ espedițiunea care avé sĕ înghiță câteva milióne. Pe când ómenii de statŭ din Londra își spărgéu capetele, că ce mijlóce se întrebuințeze ca sĕ scape pe Gordon din cursa în care se aflá, atuncĭ elŭ prin cutezanța sa bătŭ trupele Mahdiului și prin vapórele sale curați țĕrmurile Nilului de rebelĭ, ba elŭ după ce scăpá merse în contra Berberului și împresurá acestŭ însemnatŭ punctŭ.

Ministrulŭ Gladstone, căpĕtândŭ îmbucurătórea scire, a pututŭ mulțămí lui Dumnedeu, pentrucă sórtea ministerului lui depinde fórte multŭ dela scăparea lui Gordon. Astădĭ în Anglia póte domní mare bucuriă, pentru că Sudanulŭ este ca și uitatŭ. Englesilorŭ astădĭ nu le pasă de plângerile creditorilorŭ Egiptenĭ, până când se află canalulŭ de Suez în stăpânirea lorŭ. Din nou toțĭ Englesii se grupéză împrejurulŭ ministrului Gladstone, ertându-i tóte greșelile câte le-a făcutŭ elŭ în politica egipténă de când se află la cârma statului. Astfelŭ primulŭ ministru se póte ocupá érăși în liniște de cestiunea interióră a reformei electorale englese.

Programa »partidei independente unită cu cea dela 1848« și Croația.

In „Egyetertés“ de la 10 Octomvre Fridericŭ Pesty arată, că astădĭ partida independentă și de la 1848 nu face decât servicii Croațilorŭ. Elŭ dice între altele:

Bărbații din partida independentă sciu că ei ocupă cele mai înaintate posturĭ, sciu séu celŭ puținŭ arŭ trebui sĕ scie, că ei păzescŭ idealulŭ națiunei, în urma cărora plécă aceia póte ceva cam târdiu, carĭ suntŭ ómenii pracsei. Așa a fostŭ acésta totdéuna când s'a pusŭ în lucrare vr'o mare ideă, și așa va fi și de aci înainte. Causa, că partida independentă n'a făcutŭ ca până acumŭ cuceririĭ în cercurĭ mai marĭ, nu zace în scopurile acestei partide, ci mai multŭ în bărbații, carĭ o representéză, în tactica lorŭ. Partida acésta doresce ștergerea institutiunei delegațiunitorŭ și prin urmare schimbarea §-lui 29 din art. de lege XII. din 1867, care a introdusŭ acéstă institutiune. Dar în acelașĭ timpŭ ea susține articolulŭ de lege XXX din 1868, care face din pămêntulŭ Ungariei o Croație aprópe independentă. Acésta este o categorică contradicere, căcĭ a declará susŭ și tare, că susține independența și integritatea țĕrii, și a susține citata lege din 1868, este absolutŭ imposibilŭ.

Partida independentă și de la 48 érăși a recursŭ la o tactică necălită, și ca sĕ câștige simpatia Croaților, décă va fi cu putință, a făcutŭ concesiunĭ, carĭ vatămă adêncŭ viéța de statŭ maghiarŭ. Dar' décă e vorba de concesiune, atuncĭ trebue s'o spunemŭ, că și simpatia Austriei valoréză ceva pentru noi; ar urmá decĭ de aicĭ sĕ nu ne atingemŭ de instituțiunea delegațiunilorŭ, căcĭ Austria nu-o póte sacrificá.

Partidei independente îi place a ḑice, că ea este depositara ideilorŭ lui Ludovicŭ Kossuth și că ea în spiritulŭ lui propoveduesce. Vomŭ spune ce idei avea Kossuth în acéstă cestiune. »Pesti Hirlap,« redactatŭ de dênsulŭ, în Nr. 1025 din 27 Ian. 1848 ḑice: »Deórece în Ungaria se află șése comitate, carĭ din așa numita adunare provincială vorŭ sĕ facă o formală dietă și legislațiune și vorŭ sĕ se constitue într'unŭ statŭ deosebitŭ, acéstă adunare provincială trebue sistată; trebue în sfêrșitŭ declaratŭ, că coróna maghiară și statulŭ maghiarŭ suntŭ identice, și că în statulŭ maghiarŭ afară de Ungaria nu esistă decâtŭ jurisdicțiunĭ numite comitate, orașe și districte, că statulŭ maghiarŭ cunósce numai comitatele Veröcze, Szerém și Posega, ér nicĭ o Slavoniă, și numai comitatele Zágráb (Agram), Kőrös și Varasd, și nicĭ o Croațiă!« Décă patrioții independenți arŭ binevoí a căutá între vorbirile din dietă ale lui Kossuth, arŭ aflá încă mai multe alte declarațiunĭ de felulŭ acesta.

Tóte soiurile de libertate, în care se desfătéză astădĭ națiunea, se potŭ reduce la Kossuth; cu tóte acestea, ceea ce posedămŭ astădĭ e numai o parte, unŭ fragmentŭ din resultatele câștigate de dênsulŭ. Partida așa numită dela 48 vrea sĕ știrbéscă și mai departe aceste resultate; căcĭ atâta dóră va scí, că legile din 48 nu cunoscéu o Slavoniă și că într'ênsele Veröcze, Szerém și Posega suntŭ înșirate numai ca comitate maghiare. Astădĭ însĕ partida din 48 vrea sĕ susțină articululŭ XXX din 1868, adecă le aruucă Croaților amintitele trei comitate. Ei facŭ tocmai ca comuna din Parisŭ, care vĕḑêndŭ că se apropiă inimicii, dă focŭ propriei municipalităților (casa orașului). Ei înșiși dărîmă integritatea patriei. Séu dóră se mulțămescŭ ei cu ficțiunea despre unitatea imperiului sfinteĭ coróne maghiare, când în realitate a treia parte din acestŭ imperiu ne scapă din mânĭ? Cunóscemŭ mulțĭ patrioțĭ din acésta partidă, carĭ vréu ca sĕ se șterge împăcarea din 1868 cu Croații, pentru că e dăunósă și se află în contraḑicere cu istoria. Dér în contra acestui programŭ nicĭ unulŭ dintre ei nu și-a ridicatŭ vocea.

In adevĕrŭ acestŭ guvernŭ, atacatŭ cu atâta înverșunare de partida independentă, adĭ-mâne va face mai multŭ pentru integritatea țĕrii, decâtŭ amintita partidă. Guvernulŭ a recunoscutŭ celŭ puținŭ că orĭ ce conventiculŭ are poftă de a-și însuși atributele de dietă, (de a se jucá de a dieta), și pentru aceea a prefăcutŭ fundulŭ regiu, locuitŭ de Sașĭ, în comitate, a redusŭ Universitatea săsescă la unŭ institutŭ pentru cultură și a delimitatŭ și cerculŭ de activitate alŭ congresului din Carloviță. Ceea ce acolo erá o tendință, multŭ-puținŭ încoronată de succese, aceea în Agramŭ s'a realisatŭ pe deplinŭ: douĕ legislațiunĭ, douĕ guverne într'unŭ statŭ. Acesta e sîmburele lucrului, tóte celelalte numai vorbe góle. Insușĭ baronulŭ Khuen-Héderváry ḑise în ḑilele acestea: „Intre bărbații din opositiunea croată nu e nicĭ o diferință; tóte partidele opositionale nisuescŭ la independența Croației. Partida independentă maghiară sprijinesce cu programulŭ sĕu acéstă tendință; pentru aceea dar' nu are dreptulŭ de a pretinde, ca de asupra palatului regescŭ din Buda sĕ fâlfăiă numai stindartulŭ maghiarŭ, ca simbolŭ alŭ Unității statului maghiarŭ.«

CESTIUNEA NEUTRALISARII ROMÂNIEI.

In luna lui Augustŭ a. c. scimŭ că s'a întrunitŭ în palatulŭ federalŭ din Berna (Elveția) congresulŭ asociațiunei internaționale de pace și de arbitragiu. In a 3-a ședință a acestui congresŭ, spune organulŭ asociațiunei »International arbitration and peace association monthly journal,« dd. Stern și Armășescu au adus în desbatere cestiunea neutralisării României.

D. Stern își justificá propunerea pe temeiulŭ, că România a fostŭ de vr'o jumătate de seculŭ scena și centrulŭ unorŭ numeróse resbóie. Incă înainte de rĕsboiulŭ ruso-turcŭ, România a apelatŭ la marile puterĭ pentru a i se garantá neutralitatea. Dér nicĭ unŭ guvernŭ nu a ținutŭ sémă de acésta și dênsa a fostŭ tîrîtă în conflictŭ. Pentru a se înlătură complicărĭ viitóre, acéstă neutralitate trebue dechiarată câtŭ mai curândŭ atâtŭ în interesulŭ României, câtŭ și în interesulŭ păcii în Oriente.

După ce se presentă cunoscuta propunere de neutralisare a României, d. Armășescu susține propunerea care, după dênsulŭ, este absolutŭ necesară pentru esistința României. Congresulŭ din Berlinŭ dechiarândŭ independința ei, România va puté astfelŭ sĕ fie ușurată de sarcina unei marĭ armate și de întreținerea unorŭ fortificărĭ întinse. In casŭ de conflictŭ între Rusia și Austria, séu între Rusia și Turcia, România va fi silită sĕ ia partea Rusiei, de aceea d. Armășescu rógă congresulŭ sĕ voteze absoluta neutralitate a României.

Profesorulŭ Angelo Umilta a făcutŭ apoi unŭ resumatŭ alŭ istoriei române și a navigațiunii Dunărei de la 1812 până la tratatulŭ din Berlin. D. Angelo crede, că represintá consciința liberă a Europei și rógă Congresulŭ sĕ primescă propunerea.

Dr. Engel, din Berlinŭ, aprobă acésta cu condițiune ca micele puterĭ sĕ nu mai întrețină nicĭ o armată.

Profesorulŭ Rod, din Parisŭ, cere neutralisarea tuturorŭ statelorŭ micĭ; desarmarea trebuie sĕ precédă neutralisarea.

D. Appleton esprimă o părere contrariă și este de opiniune că desarmarea sĕ urmeze neutralisării. Dênsulŭ arată casulŭ Belgiei, a cării neutralitate a fostŭ respectată în rĕsboiulŭ franco-germanŭ și a fostŭ în tot-déuna unŭ esemplu de ordine și de libertate precumŭ și unŭ factorŭ însemnatŭ de pace.

Congresulŭ a primitŭ apoi propunerea de neutralisare a României.

—o—

SCIRILE ḐILEI.

Pe ḑiua 4 Octomvre, la 10 óre a. m., este conchematŭ consistoriulŭ metropolitanŭ de cătră I. Pré S. Sa metropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ.

—0—

Deputațĭ pentru congresulŭ bisericescŭ națiunalŭ s'au alesŭ în Banatŭ din cleru: în cerculŭ Birchișiu-Chișeteu păr. prot. Georgiu Crăciunescu; în cerculŭ Giula-Chișineu păr. prot. Petru Chirilescu; dintre mirenĭ: în Aradŭ Iónŭ Popoviciu Deseanu, în Vinga d. Vincențiu Babeșiu, în Lipova d. Dr. Atanașiu Marienescu, în B. Comloșiu d. Petru Oprișiu, în Birchișiu d. Dr. Eugeniu Mocioni, în Chișeteu d. Dr. Iosifŭ Galŭ, în Șiria d. Adalbertŭ Michailoviciu, în Chișineu d. Demetriu Bonciu, în Butenĭ d. Sigismundŭ Popoviciu, în Ghiula d. Iustinŭ Popoviciu, în Ienopolea d. Georgiu Feieru, în Timișióră d. Paulŭ Rotariu, în Halmagiu d. Teodorŭ Papŭ, în Beliu d. Iónŭ Bica, în Radna d. Iónŭ Beleșiu.

—0—

Joi în 27 Septemvre s'a deschisŭ în Aradŭ sinodulŭ eparchialŭ. Causa acestei conchemărĭ neasteptate este: sĕ se pronunțe asupra asigurării averilorŭ diecesane. După lungĭ desbaterĭ, sinodulŭ a primitŭ în principiu, sĕ se cumpere unŭ domeniu în apropiere de Aradŭ.

—0—

Inspectorii numițĭ de ministrulŭ cultelorŭ pe anulŭ 1884/5 pentru scólele medii suntŭ: Alexandru Pall, care va avea sĕ înspecteze liceele reformate dim Clușiu, Têrgu-Mureșului, Aiudŭ și Zilău, precum și liceulŭ unitarŭ din Clușiu; Iosef Elișer va înspectá liceulŭ și gimnasiulŭ realŭ românŭ din Brașovŭ, gimnasiulŭ românŭ din Bradŭ, liceele reformate din Odĕrheiulŭ sĕcuescŭ și Orăștia, gimnasiele reformate din Sepsi Sf. György, liceele protestante din Sibiu, Brașovŭ, Bistrița, Mediași și Sighișóra, gimnasiele protestante din Sebeșŭ și Reghinulŭ sasescŭ, liceulŭ realŭ din Sibiu, gimnasiulŭ realŭ protestantŭ din Brașovŭ și gimnasiulŭ unitarŭ din Cristurulŭ sĕcuescŭ.

—0—

Alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ Bocșa, unde prin ilegalităților condamnabile s'a proclamatŭ deputatŭ dietalŭ Lad. Tisza, fratele ministrului, în contra candidatului nationalŭ Coriolanŭ Bredicénŭ, au protestatŭ la dieta țĕrii în contra acelei alegerĭ ilegale. In numĕrulŭ viitorŭ vomŭ comunicá cetitorilorŭ nostri protestulŭ, ca sĕ véḑă cum 'și formézá Colomanŭ Tisza maioritatea în dietă.

—0—

Talentatulŭ compositorŭ d. cav. de Flondorŭ a terminatŭ musica operetei »Nóptea de Sf. George«, de Teocharŭ Alexi. In érna viitóre se va representá pentru ântêiași dată la Cernăuți de cătră societatea musicală română »Armonia.«

—0—

In ședința de Joi, cansilulŭ permanentŭ alŭ instrucțiunei publice a decisŭ, spunŭ ḑiarele din Bucureșcĭ, ca d. T. Maiorescu sĕ facă cursulŭ de logică și de istoria filosofiei contimporane la facultatea de litere din Bucureștĭ.

—0—

„Românulŭ“ aflá că candidații respinșĭ de la examenele de bacalaureatŭ, în numĕrŭ de 86, au înmânatŭ unŭ protestŭ ministrului instrucțiunei, prin care se plângŭ că au fostŭ nedreptățiți.

—0—

„Telegrafulŭ« spune, că erĭ Lunĭ s'a întrunitŭ la ministerulŭ financelorŭ comisiunea pentru a face statistica locuitorilorŭ din regalulŭ României, lucrare cerută de legea de percepere, și care va începe la 1 Noemvre.

—0—

Pe lângă forturile dela Mogoșóe și Otopenĭ, s'a începutŭ și construirea fortului dela Tunarĭ. In curêndŭ se va începe a se construí și unui fortŭ la Chitila, spune »L 'Indép. roumaine «

—0—

„Deutsche Zeitung« aflá, că patru sute de familii germane, stabilite de multŭ în Dobrogea, s'au hotărîtŭ sĕ emigreze în Tesalia, unde guvernulŭ grecescŭ le va dă locurĭ pe moșiile statului. De altă parte »Națiunea« este informată că. în ḑiua de 22 Septemvre, au emigratŭ pentru Constantinopolŭ peste o sută de familii musulmane, turcĭ și tătarĭ, din Dobrogea. In acestŭ numĕrŭ nu intră și emigranții din Bosniași Bulgaria. Pe lângă acei ce plécă prin Constanța, mai e unŭ numĕrŭ însemnatŭ de emigranți care trecŭ hotarele Bulgariei. Parte din ei se oprescŭ în Bulgaria, parte se îmbarcă la Varna spre a se duce la Constantinopolŭ.

—0—

3.

FOILETONŬ.

(Urmare)

Influința limbei grece asupra desvoltării cuvintelorŭ și asupra literaturei limbei latine.

Mai suntŭ însĕ o mulțime de nume de animale fórte asemenea, dar mirare, că acelea însemnéză în ambele limbĭ deosebite animale*) κάπρος caper țapŭ și aper mistrețŭ, porcŭ sĕlbaticŭ, ἵννος, γίννος hinnus catârŭ, ἵππος, ἵκκος equus calŭ, ἀλώπηξ vulpes vulpe, ἔχις anguis șérpe, ἔχελυς, ἔγχελυς anguilla țîparŭ, fusarŭ, κόλυμβος columba columbă, porâmbŭ, ψάρ sturnus graurŭ, χελιδών (în locŭ de χεριδών) hirundo rîndunică, κόκκυξ cucullus cucŭ, κόραξ corvus corbŭ, κορώνη cornix cióră, νῆσσα (νῆττα) anas rață, χήν (χάν) anser gâscă, τρυγών turtur turturé, ἔποψ upupa pupăză (celŭ latinescŭ și românescŭ e cu multŭ mai onomatopoeticŭ), ὠρύω ululo (ursus) urlu (ursŭ), λύκος lupus lupŭ, λέων leo leu, μῦς mus șórece, μυῖα musca muscă, μύρμηξ formica furnică, ἀράχνη aranea păiangine, ș. alt.;

*) Comp. lecsiconulŭ etimologicŭ alŭ limbei latine de Schwenk Frankfurt a. M. 1827. 8, pagina 92 și mai încolo caper!

b) **din regnulŭ plantelorŭ**: φύλλον folium fóe, ῥίζα radix rădăcină, ῥαπίς rudis jórdă, ῥάπος rupum, rapa morcovŭ, φορβή (dor. φορβά) herba érbă, ῥάξ racemus bóbă de strugure, γράστις gramen érbă, κριθή hordeum orzŭ, πίττα pix rășină (pită), πίτυς pinus pinŭ (brăducŭ), εἴλίκη, εἶλιξ, ἕλιξ ilex ileu, κάλαμος calamus pénă de scrisŭ, ș. alt.; și

c) **din regnulŭ mineralelorŭ**: αὔως aurum aurŭ, ἀργύριον argentum argintŭ, μόλυβδον plumbum plumbŭ (dela pluo, astfelŭ că cuvêntulŭ latinescŭ înfățișéză forma primitivă), μέταλλον metallum metalŭ, χάλιξ calx tinciu, varŭ (pétră de varŭ), λᾶας lapis lespede, ἄμμος, ψάμμος (ἄμαθος, ψάμαθος din ψάω frecŭ, sfărmescŭ măruntŭ, de aci ψῆφος, ψᾶφος) sabulum, sabulo nisipŭ, pulbere, ἅλς sal sare, μύνη mons munte.

2. **Obiecte fisicale**: ἥλιος sol sóre, ἀστήρ astrum și stella (astella séu asterla) sté, ἀήρ aër aerŭ, αἰθήρ aether eterŭ, ἕσπερος vesperus vesperă, séră, ἄνεμος animus (deși sub altă însemnare) vêntŭ, ἦρ ver primăvară, χειμών hiems érnă. χυμός humus humă, νέφος nubes nourŭ, ἕρση, ἕρση ros róuă, νίφας νιφετός ninguis, nix né, ninsóre, νίφω ningo ningŭ, νεφέλη nebula negură, αἶθος aestus și aestos arșiță, vară. ξηραίνω sicco secŭ (serenus seninŭ séu serinŭ), κοῖλον coelum ceriu, ῥίγος frigus frigŭ, λευκός lux, luceo, lucidus lucire, lucitorŭ, luciosŭ, lucescŭ ș. alt.

3. **Viața de familiă a ómenilorŭ*)**: δόμος domus casă, ἔθος, ἦθος aedes casă, ἕδος sedes ședŭ, sca unŭ, ἑστία vesta vatră, vesta, πατήρ pater tatălŭ, μήτηρ mater mamă, φράτηρ frater frate, ὄαρ (dela εἴρω) soror (dela sero-ἔρω, εἴρω) soră, ἄππος avus moșŭ bunicŭ, πάτρως patruus unchiu (din partea tatălŭ), μάμμα (μάμμη onomatopoeticŭ) mamma, avia bună, bunică, ἑκυρός socer socru, ἑκυρά (ἑκυρή) socrus socră, γάλως (γαλως) glos cumnată, παῖς (πάϊς, πάϊρ) puer (din fuo-φύω) băétŭ, φίλος (din φύω), φίλιος filius, filia fiiu, fiiă, γίγνομαι gigno nascŭ, γένω, γενάω (g)nasco nascŭ, γένος gens, genus genŭ, ginte, νυμφεύω (νύμφη) nubo mĕ măritŭ, ἄκος vicus satŭ, μύνη (dela μύω) moene, munus darŭ, ἐσθής vestis haină, vestmêntŭ, μύλη mola móră, λαμπτήρ la(n)terna laternă ș. alt.

(Va urma.)

*) Comp. escelenta programă de Kuhn citată mai nainte Zur ältesten Geschichte der indo-germanischen Völker, Berlin (Ge algymn.) 1845, 4. — Apoi Niebuhr: Geschichte der Römer, I, pag. 93, Vorlesungen über die römische Geschichte I, pag. 106, și departe!

RECTIFICARE.

In foiletonŭ pe fața 2, colóna 3, rêndulŭ 2 de sus sĕ se citéscă Ζεὺς πατήρ în locŭ de Ζεύς πατλή.

Comitetulŭ slavŭ rusŭ din Petersburgŭ a hotărîtŭ în cea din urmă ședință a convocá unŭ congresŭ generalŭ alŭ Slavilorŭ la Agram, cu ocasia înplinirei a 1000 anĭ de la mórtea lui Chirilŭ. La conferință au luatŭ parte și Polonezĭ, Cehĭ și Sêrbĭ, și hotărîrea a fostŭ adoptată cu aclamărĭ.

—0—

Numĕrulŭ petițiunilorŭ de divorțŭ intrate până acum la tribunalulŭ din Parisŭ trece peste 1800. Cele mai multe cererĭ de divorțŭ, pentru a puté contractá o nouă căsătoriă, suntŭ din partea femeilorŭ.

—0—

Astă séră se va representá la teatrulŭ germanŭ »Doctorulŭ Klaus,« comediă originală în 5 acte de Adolf L'Arronge.

ROMANII DIN MACEDONIA, MUNTELE ATHOS.

Călĕtorii în Macedonia, Thesalia și muntele Athos, de Radu C. Pătărlăgénu O călătoriă la muntele Athos, de Teodorŭ T. Burada.

De cât-va timpŭ studiile privitóre la Românii din Macedonia au începutŭ a devení mai dese; acésta dovedesce interesulŭ din ce în ce crescêndŭ alŭ publicului românŭ pentru frații noștri din depărtatele regiunĭ ale Pindului.

Intre aceste studii, trebue sĕ citămŭ anulŭ acesta în primulŭ rêndŭ pe acele ale d-lorŭ Pătărlăgénu și Burada.

Acești d-nĭ au întreprinsŭ anulŭ trecutŭ o călĕtoriă îndelungată prin Macedonia, Tesalia, Epir și la muntele Athos, în scopulŭ d'a culege amĕnunte privitóre la numĕrulŭ, literatura și istoria Românilorŭ din acele regiunĭ.

Până acuma d. Burada n'a datŭ publicității decâtŭ notele sale asupra muntelui Athos, d-sa îșĭ reservă d'a publicá mai târdiu celelalte note privitóre la Românii din Pindŭ; după câtŭ suntemŭ informațĭ, d. Burada, care e unŭ musicantŭ desĕvêrșitŭ, a făcutŭ în timpulŭ călĕtoriei sale o colecțiune de cântece românescĭ din Macedonia.

D. Pătărlăgénu, în studiulŭ sĕu îndestulŭ de amĕnunțitŭ, după o scurtă espunere a istoriei Românilorŭ din Macedonia, se ocupă pe largŭ despre starea scólelorŭ române din Pindŭ și despre luptele ce au de susținutŭ Românii în contra elementului grecescŭ.

D. Pătărlăgénu nu s'a mulțămitŭ sĕ studieze pe Românĭ din audite; d-sa a voitŭ în totdéuna sĕ-i cunóscă în fața locului și de aceea a întreprinsŭ escursiunĭ prin o mulțime de sate românescĭ, începândŭ dela orașulŭ San-Marina, situatŭ la piciórele muntelui Pindŭ și până la vechile otare ale regatului grecescŭ. In acéstă regiune suntŭ mai bine de șépte-decĭ de sate locuite numai de Românĭ.

Este adevĕratŭ că Albanesii și Bulgarii suntŭ în mare numĕrŭ în tóte aceste părțĭ, dér ceea ce dă poporațiunei române o însĕmnătate multŭ mai mare, e superioritatea lorŭ din punctulŭ de vedere alŭ consideraţiunei sociale; numai Românii și Albanesii suntŭ proprietarĭ. Industria locală, comerciulŭ și mai tóte profesiunile suntŭ în mâna Românilorŭ.

D. Pătărlăgénu se ocupă apoi despre rolulŭ pe care l'au jucatŭ Românii în tóte insurecțiunile în contra dominațiunei turcescĭ, despre înfrățireă dintre Românĭ și Albanesĭ și despre viitorulŭ acestorŭ douĕ poporațiunĭ.

Mai departe d. Pătărlăgénu ne dă mai multe esemple despre limba și literatura Românilorŭ macedonenĭ.

Écă câte-va proverbe în dialectulŭ macedonénŭ:

„Mulierea are perili lungi și minte scurtă.« (Femeea are pĕrulŭ lungŭ și mintea scurtă).

»Caplu plecatŭ córda n'acața.« (Capulŭ plecatŭ sabia nu-lŭ tae.)

»Ma se sburăsci de câne lia și ciomaglu.« (Când vorbescĭ de câne ia și ciomagulŭ).

Pe lângă proverbe autorulŭ a mai adunatŭ și o mulțime de cântece poporale precum: »Diua de Maiu« »Féta la isvorŭ«, »Vruta a mea« (iubita mea), »La munte«, „Urare la anulŭ nou« și multe altele.

Acéstă colecțiune constitue unŭ materialŭ literarŭ din cele mai prețióse, care póte fi utilisatŭ cu folosŭ de toțĭ acei carĭ se ocupă cu studiulŭ limbei și literaturei române.

Nu mai puținŭ demnă de interesŭ este lucrarea d-lui Teodorŭ Burada asupra muntelui Athos.

D. Burada a cercetatŭ tóte mănăstirile și a notatŭ cu deamĕnuntulŭ tóte urmele ce a găsitŭ despre înrîurirea Românilorŭ la s-tulŭ munte. Multe din notițele culese presintă unŭ mare interesŭ istoricŭ.

Astfelŭ, turnulŭ mânăstirei bulgărescĭ Zografos a fostŭ ziditŭ de Stefanŭ celŭ Mare.

La mănăstirea Zografos, călugării bulgarĭ au făcutŭ o primire din cele mai cordiale d-lui T. Burada.

»După o mică slujbă, spune d. Burada, spre marea mea mirare, amŭ auditŭ cântându-se românesce: »mulțĭ anĭ trăiască« și »dómne miluesce,« pomenindu-se și regele nostru Carolŭ I.«

Mânăstirea Zografos a fostŭ zidită la 1502 din temelie de Stefanŭ celŭ Mare, care a îndestrat'o cu mare avere.

Acestŭ domnŭ se pomenesce la sf. jertfelnicŭ și e scrisŭ în pomelniculŭ celŭ mare alŭ mânăstirii.

Acéstă mânăstire, dela anulŭ 1850 încóce, s'a făcutŭ chinoviă, dênsa are 160 de călugărĭ dintre carĭ vr'o 20 suntŭ românĭ.

Inlăuntrulŭ bisericei, Stefanŭ celŭ mare e zugrăvitŭ pe păretele din fața drêptă cum întri pe ușă, elŭ e arătatŭ cu barbă.

In acéstă biserică se află și douĕ stégurĭ ale lui Stefanŭ celŭ mare.

In alte multe mânăstirĭ se găsescŭ asemenea urme de ale Domnilorŭ Românĭ.

Muntele Athos fiind locŭ de adăpostire alŭ tuturorŭ călugărilorŭ ortodoxĭ Românĭ, au și ei biserica lorŭ în acelŭ munte, la schiturile Leon și Prodorat.

Numĕrulŭ călugărilorŭ la aceste douĕ schiturĭ se urcă la 200.

La acéstă mănăstire, care e mai nouă, se găsescŭ urme mai puținŭ însemnate.

D. Burada a făcutŭ o colecțiune întrégă de documente privitóre la istoria Românilorŭ, pe care le-a găsitŭ în numerósele mânăstiri ale muntelui Athos.

Numĕrulŭ acestorŭ documente se ridică la 136.

D. Burada închee astfelŭ studiulŭ sĕu:

»Amŭ fi de părere, ca guvernulŭ sĕ trimétă în muntele Athos o comisiune istorică și artistică, care sĕ cerceteze documentele și zidirile ce se află acolo, scoțêndŭ planurile, luândŭ inscripțiunile în fac-simile, cercetândŭ și copiândŭ hrisóvele și pomelnicele, care se află prin mânăstirĭ, fotografiindŭ séu desemnândŭ de pe păreții bisericelorŭ și portretele Domnilorŭ, ale boierilorŭ noștri, mormintele și odórele dăruite de ei, ce se găsescŭ la aceste mânăstirĭ.

„Românulŭ"

CORESPONDENȚA NÓSTRĂ DIN COMITATE.

Din giurulŭ Făgărașului, Septemvre 1884.

Deși cam târdiu, credŭ că nu e superfluu a vĕ relatá ceva despre adunarea generală a reuniunei învĕțătorilorŭ gr. or. din distr. Făgărașului, respective protopopiatele Făgărașului, Agnita și Rupea (Cohalmŭ).

Dilele de 25—30 Augustŭ au fostŭ destinate pentru acéstă adunare.

Deși timpulŭ a fostŭ ploiosŭ, totuși numĕrulŭ membrilorŭ a fostŭ considerabilŭ și față cu adunările trecute potŭ dice a fostŭ impunătorŭ, semnŭ că însemnătatea asociațiunilorŭ și participarea în faptă la ședințele reuniunilorŭ au pĕtrunsŭ până în straturile cele mai de josŭ ale învĕțătorilorŭ nostri.

Ședința I din 25 s'a începutŭ la 10 óre a. m. deschidêndu-se prin d. președinte Vicențiu Grama, care în cuvêntulŭ sĕu de deschidere, accentuândŭ necesitatea instrucțiunei rurale, dise: »Trebue sĕ ne jertfimŭ pentru multŭ cercatulŭ nostru poporŭ,« căruia îi rĕspunse d. Nic. Moldovanŭ prin unele cuvinte nu mai puținŭ pĕtrundĕtóre în cestiunea césta. După aceea la dorința d-lui protopopŭ Petru Popescu adunarea implóră ajutorulŭ Dĕeescŭ prin cântarea »Impĕrate cerescŭ.« Apoi adunarea, adoptândŭ proiectulŭ de programă stabilitŭ încă de comitetulŭ centralŭ trece la disignarea membrilorŭ pentru prelegerile metodice din scriere și cetire și anume: pentru I-ma N. Aronŭ, pentru a II-ua I. Bonea, pentru a III-a I. Hașiu, pentru a IV-a N. Ludu, pentru a V-a și VI-a N. Fr. Popŭ. In urma acestora se alege o comisiune de 2 în persónele d-lorŭ N. F. Popŭ, I Hașiu și I. Bonea pentru a 'și dá părerea în proxima ședință asupra raportului generalu alŭ comitetului centralŭ însĕ la dorința adunărei generale notarulŭ cetesce raportulŭ amintitŭ.

Din acestŭ raportŭ se vede: 1. Că comitetulŭ centralŭ a ținutŭ 3 ședințe, în care au resolvatŭ 40 piese, tóte de interesŭ pentru prosperarea reuniunei în genere și în speciă a învĕțămêntului ruralŭ. 2. Despĕrțămintele reuniunei afară de alŭ Agnitei au ținutŭ câte douĕ adunări generale și anume:

a) Alŭ Făgărașului a ținutŭ prima sa adunare generală în 15 Ianuarie 1884. In acésta s'au desvoltatŭ următórele materii și teme:

1. Insemnătatea, desvoltarea și tractarea Fisicei în scólele elementare de N. Aronŭ.

2. Critica membrului N. Aronŭ asupra disertațiunei: Sincai ca pedagogŭ« de D. Gaborŭ.

3. Desvoltarea substantivului pre basa unei bucățĭ de lectură de N. Aronŭ.

4. Introducerea elevului în elementele fisice lecțiune practică.

5. Declamarea poesiei „Sentinela Română« de N. Ludu, precum și alte propunerĭ de unŭ interesŭ generalŭ.

Ér în a II-a adunare generală ce s'a ținutŭ în 17 Iunie a. c. s'au tractatŭ:

1. Critica lui I. Hașiu asupra disertațiunei: insemnătate, desvoltarea și tractarea fisicei în scólele elementnre, de N. Aronŭ.

2. Tractarea rugăciunilorŭ în anulŭ I-iu de scóla, lecțiune practică de N. Aronŭ.

3. Tractarea practică a Nr. 11 de G. Dobrinŭ.

4. Introducerea elevului în elementele limbei maghiare lecțiune practică de N. Ludu, apoi alte propunerĭ pentru ameliorarea bibliotecei și a casei reuniunei.

b) Alŭ Agnitei cum amŭ amintitŭ n'a ținutŭ nicĭ o adunare generală, scusele președintelui nu se potŭ primi nicĭ decâtŭ, décă dênsulŭ n'a fostŭ în chiarŭ cu membrii comitetului despărțêmêntului, erá în datorința lui de a se informa încă de timpuriu dela com. centr. și cu atâta mai vêrtosŭ dênsulŭ ca preotŭ a fostŭ în chiar cu statutulŭ — și a nu amâná lucrulŭ până când învĕțătorli s'au dusŭ la cualificațiune și limba maghiară. Cunoscŭ pe președintele acelui despărt. ca pre unŭ preotŭ desteptŭ și mĕ mângâiu cu speranța că pe viitorŭ 'și va face datoria.

c) Despărț. tractualŭ alŭ Rupei (Cohalmului) a ținutŭ o adunare generală în 22/3 a. c. pertractându-se în discursulŭ verbalŭ alŭ d-lui N. Mircea despre istoria desvoltărei culturei popórelorŭ, despre însemnătatea sciințelorŭ pedagocice, despre scopulŭ conferințelorŭ învĕțătorescĭ și chemarea învĕțătorilorŭ.

2. Desvolt. substantivului pe basa unei bucățĭ de lectură de I. Roșca și a 3-a prelegere practică a membrului I, Morariu despre întroducerea elevului în elementele fisicei; ér' în a doua adunare grnerală ținută în 29/4 a. c. s'au cetitŭ și esplicatŭ § 61—69 din normativŭ și unele propunerĭ de unŭ interesŭ generalŭ.

3. In ceea ce privesce cassa reuniunei din raportŭ se vede că cassa reuniunei are 91 fl. 40 cr. v. a. banĭ gata, 146 tacse restanțe, la unŭ locŭ 237 fl. 40 cr. v. a. din carĭ subtrăgêndu-se spesele de 24 fl. arŭ rĕmânea 213 fl. 40 cr.

4) Biblioteca reuniunei la acéstă adunare generală numĕrá 36 opurĭ în 40 de tomurĭ și suma de banĭ gata 9 fl. 20 cr. incursă din o producțiune corală a învețătorilorŭ din tractulŭ Agnitei.

In partea ultimă raportulŭ este plinŭ de lamentărĭ, arătândŭ cum d-nii protopopĭ nu esecută nicĭ o scriptă a comit. cent. în ceea ce privesce afacerea reuniunei.

Acésta nu e ceva nou. Cumcă o parte din preoțĭ face mai puținŭ pentru scólă, ca pentru orĭ și ce altceva, este cunoscutŭ până și la celŭ din urmă cărturarŭ românŭ. Aflu cu cale a trage atențiunea acelorŭ venerate Consistóre de ambe confesiunile asupra acestui faptŭ.

Ședința a II. 25 Aug. se petrecŭ cu referirea comisiunei de 3, la a cărei recomandare, adunarea estradă absolutoriu comit. cent., mulțămindŭ pentru conducerea tactică a agendelorŭ reuniunei, strigândŭ unŭ »sĕ trăéscă.« Apoi se cetiră 2 necrológe pentru perderea a 2 bărbațĭ, meritațĭ pentru națiune în genere și pentru reuniunea nóstră în speciă, anume I. Petricŭ și Iacobŭ Urdea, cărora adunarea le pronunță »Sĕ fie țĕrina ușóră«, precum și cu alte propunerĭ pentru înmulțirea bibliotecei.

Ședința III s'a ținutŭ Duminecă 26 Aug. după întórcerea de la serviciulŭ divinŭ, în care membrulŭ N. Aronŭ delamă cu multă cunoscință de lucru poesia d-iui V. Alexandri, „Danŭ căpitanulŭ de plaiu," legendă din sec. XV.«

In ședința IV mai remarcabilă este disertațiunea membrului N. Fr. Popŭ: învĕțăm. intuitivŭ ca obiectŭ alŭ cl. I-me, preferința lui față cu rătăcirea din trecutŭ, o temă lucrată cu multŭ zelŭ și diligință care a și fostŭ apreciată de adunare, după importanța ce o reclamă acestŭ obiectŭ de învĕțămêntŭ în bieniulŭ I. de scólă. Urmară apoi prelegerile teoretice de membrii designațĭ. De totŭ practice și la locŭ au fostŭ prelegerile acestea, căcĭ îndată ce unŭ membru tractá materia teoretice, urmá altulŭ, care totŭ aceeașŭ materiă o tractá practice, după ce urmau reflecsiunile celorlalțĭ, precum, și contra reflecsiunile prelectorului. Erá interesantŭ a vedé pre învĕțătorii arătându-și unulŭ altuia defectele ce le are în propunere. O mișcare de mână, o privire neacomodată nu rĕmânéu necriticate.

Ședințele reuniunei s'au terminatŭ Joi 30 Augustŭ, fiindŭ închise prin cuvêntulŭ d-lui preș. V. Grama, căruia ii rĕspunse membrulŭ Aronŭ, mulțamindŭ d-lui preș. pentru munca ce-și depune pe altariulŭ națiunei nóstre.

Grănițarulŭ.

Convocare.

Adunarea generală estraordinară a despărtĕmêntului VIII alŭ Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ se convócă prin acésta în comuna Șiardu pe I-a Noemvre 1884 st. n. la 10 óre a. m.

Din Ședința Subcomitetului VIII a Asociațiunei transilvane, ținută în Alba-Iulia la 10 Iulie 1884.

Iónŭ Pipoșŭ
Directorŭ.

DIVERSE.

Proverbe chinesescĭ. — Arma femeilorŭ este limba lorŭ, de care îngrijescŭ ca sĕ nu ruginéscă. — Cu câtŭ mai multŭ îșĭ iubesce femeea bărbatulŭ, cu atâtŭ mai multŭ îlŭ desvață de greșelele sale; cu câtŭ mai multŭ îșĭ iubesce bărbatulŭ femeea, cu atâtŭ mai multe greșelĭ îșĭ însușesce ea. — Orĭ ce femee necredinciósă bărbatului pune pe iubitulŭ ei sĕ-i jure credință eternă. — Lumea este ca unŭ ecou: îțĭ rĕspunde îndĕrĕtŭ ceea ce-i spui. — Laudă pe alții, décă vréi sĕ se vorbéscă bine despre tine.

Medicamentŭ contra răpciugei cailorŭ. — Piséză cărbune de teiu aprinsŭ într'o piuliță de ferŭ, cerne subțire și pune prafulŭ în traistă atârnând'o de capulŭ calului bolnavŭ. Prin respirare prafulŭ va întrá în nărĭ. După trei dile deja vei vedea că merge spre bine, peste 6, va începe vindecarea.

Contra pestei bovine (epizootiă). — Guvernulŭ Rusiei a publicatŭ contra acestei bóle teribile următórea prescripțiune: Indată ce se ivesce bóla în apropiere, sĕ se dea vitelorŭ apă de ferŭ orĭ câtŭ arŭ voi sĕ bea, luândŭ ferŭ vechiu ruginitŭ și punêndu-lŭ sĕ stea necontenitŭ în apă de bĕutŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Octomvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.05	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	93.45	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Rentă de hârtiă 5%	88.85	Imprumutulŭ cu premiu ung.	114 50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.75	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	114.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.70	Renta de hărtiă austriacă	80.95
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—	Renta de arg. austr.	82.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	103.25	Renta de aurŭ austr.	103.10
Bonurĭ rurale ungare	100.80	Losurile din 1860	134 70
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.75	Acţiunile băncei austro-ungare	859.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	99.75	Act. băncei de creditŭ ung.	282.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50	Act. băncei de creditŭ austr.	282.20
Bonurĭ rurale transilvane	100.—	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.79
		Napoleon-d'orĭ	9.69½
		Mărcĭ 100 imp. germ.	59.85
		Londra 10 Livres sterlinge	122.20

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 29 Septemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)		
Renta rom. amort. (5%)	96¼	»
» convert. (6%)	»	»
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	»	»
Credit fonc. rural (7%)	102⅜	»
» » » (5%)	»	»
» » urban (7%)	»	»
» » » (6%)	»	»
» » » (5%)	»	»
Banca naţională a României	»	» 1407
Ac. de asig. Dacia-Rom.	» 369	» 372
» » » Naţională	» 242½	»
Aurŭ	»	»
Bancnote austriace contra aurŭ	»	»

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 14 Octomvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.07	Vênd.	9.08
Argint românesc	»	9.—	»	9.05
Napoleon-d'orĭ	»	9.65	»	9.67
Lire turcescĭ	»	10.92	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.94
Galbenĭ	»	5.65	»	5.68
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ »	7—10 % pe anŭ.			

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ

în „Gazeta Transilvaniei.“

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reduceri şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Cele mai eftine cărţi de rugăciunĭ.

Chiar' acum au eşitŭ de sub tiparŭ

şi se potŭ procurá dela

Cancelaria Negruţiu din Gherla (Szamos-Ujvár).

Cărticică

de

rugăciunĭ şi cântărĭ

pentru

pruncii scolarĭ de ambe sexele şi confessiunele

Cu mai multe icóne frumóse.

Preţulŭ unui exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare costă 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

VISULU

Prea Sântei Vergure Maria

NĂSCĂTOREI de DUMNEDEU

urmatŭ de

mai multe rugăciunĭ frumóse.

Cu mai multe icóne frumóse.

Preţulŭ unui exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare costă 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

4—5

Societatea comercială română Bassarabianu Calfoglu & Comp.

BULETINŬ

BRĂILA 28 Septemvre 1884.

Vêndĕtorŭ	Cumperĕtorŭ	Felulŭ	Kilo	Libre	Preţulŭ		Notiţe
Chrissoveloni Fils C-ie.	I. Bellet	Grâu	450	58—	64	—	Magasiă
G. Mendl	Millas & C-ie.	„	160	58—	85	—	» hârtie
P. Vamvuri	I. D. Nicolopulo & C-ie.	Porumbŭ	550	58¾	58	—	Caicŭ
N. P. Politis & C-ie.	dt.	„	650	59½	58	—	mag. cu bile
G. Haracopo	L, Mendl & C-ie.	„	400	60½	57	50	Magasiă

Vindecare Radicală şi Rapidă

de tóte

Bólele Nervóse, Epileptice şi Secrete

numai prin metoda mea.

Onorariele nu se dau decâtŭ după restabilirea completă.

DR. PROF. A. MALASPINA,

membru alŭ mai multorŭ societăţĭ scienţifice

106. Faubourg St. Antoine. — PARIS.

Tratarea se face prin corespondenţă.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	3.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1 59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia Alexi Braşovŭ.